

Fundació Sant Cugat

Territori i creixement de Sant Cugat: present i futur

ISMAEL LECINA, *PROFESSOR A L'ESCOLA J. MARAGALL*

JOAN BARBA, *COORDINADOR DEL CICLE DE DEBATS*

El nou creixement i els espais lliures de Sant Cugat

2a sessió del cicle Debats 2001

Sota aquest títol va tenir lloc, el propassat dia 30, el segon debat del cicle que la Fundació Sant Cugat ha organitzat a l'entorn de temes relacionats amb el territori.

L'aprovació per part de l'Ajuntament del nou pla de creixement pels propers anys, va afegir actualitat a la taula rodona integrada per membres del sector promotor immobiliari, Ajuntament, ecologistes, ciutadania i experts en desenvolupament del medi urbà que van aportar els seus punts de vista —de vegades contraposats— sobre aquest tema.

Programa

Properament, l'Ajuntament aprovarà la proposta de creixement més important del municipi, corresponent als terrenys que s'anomenaven "eix vertebrador", amb un potencial de creixement d'entre 12 i 15.000 persones. Segons quines siguin les directrius i criteris que s'adoptin, es poden compensar dèficits actuals del municipi o agreujar les disfuncions actuals. Tot això s'ha de fer amb una visió global que tingui en compte el sistema d'espais lliures, analitzant la situació actual i les opcions de futur, incorporant no tan sols aspectes proteccionistes, sinó tots aquells lligats a la sostenibilitat i la gestió de la ciutat.

Dia 30 de gener de 2001

Lloc: CASA DE CULTURA

Hora: 20 h.

Participaran:

- **MIQUEL LLUGANY**, arquitecte, Responsable de Gestió de Sòl de Immobiliària Colonial.
- **JOAN RAFOLS**, responsable d' "Economia i Projeccions Urbanes SL" de l'àrea Immobiliària del Banc Sabadell.
- **JAN CARBÓ**, regidor de Ciutat Sostenible de L'Ajuntament de StC
- **JAUME BUSQUETS**, geògraf. Representant del Fòrum d'Estudis Territorials de Sant Cugat.
- **JOAN GOMEZ**, president de la AAVV de Can Majó i representant de la Federació d'Associacions de Veïns de Sant Cugat.
- **LLUIS LLERENA**, representant del Grup de Natura del Club Muntanyenc de Sant Cugat.

Moderador: **DANIEL CALATAYUT**, arquitecte. Professor de l'Escola d'Arquitectura del Vallès.

Ponències

Daniel Calatayud, professor de l'Escola d'Arquitectura del Vallès, qui va exercir de moderador, va donar unes interessants dades estadístiques referides al creixement del nostre municipi en els darrers anys que van servir per centrar el tema i entendre algunes peculiaritats del nostre entorn més proper com són:

- El conjunt de sòl ocupat a l'àrea metropolitana s'ha doblat en 25 anys.
- La població està estabilitzada i no creix encara que es desplaça del centre a les corones.
- Sant Cugat ha estat el municipi amb major creixement demogràfic de Catalunya: 31.000 habitants l'any 90, 60.000 al 2000 i s'estima que 90.000 l'any 2015. Amb un creixement de 1.500 - 2.000 habitants/any.
- El model de creixement ha passat d'un model concentrat a un de dispers, ocupant gran espai territorial: 24 Hectàrees l'any 1920, 732 al 1970, 1.000 al 1990 i 1.375 en el 2000.
- El model de 2ª residència, molt habitual a Sant Cugat fins ara, deixarà d'existir totalment al 2020, essent tot 1ª residència.

Joan Carbó, Tinent d'Alcalde de Ciutat Sostenible, va defensar les tesis sobre les que es recolza el recent aprovat pla de desenvolupament de la zona anomenada eix vertebrador, intentant diferenciant-lo dels anteriors plans de Coll Fava, Torreblanca, Can Ganxet etc.. També va exposar els procediments i protocols que el seu departament i el consistori, han utilitzat per arribar a un pacte amb la majoria de les forces polítiques i els representants del sector de promoció immobiliària: estudis de: mobilitat de tot Sant Cugat, pla d'equipaments, d'impacte ambiental....

El nou pla es sosté sobre quatre pilars:

- Respecte per l'entorn. 1/3 de sòl lliure, continuïtat dels espais naturals i de les rieres.
- Ciutat més compacte amb edificis d'altura mitjana i baixos per a comerços.
- Ciutat policèntrica (Dues noves àrees de centralitat amb serveis)
- Ciutat diversa i equilibrada entre el sector residencial i de llocs de treball: Parc empresarial a la Guinardera – Can Vallet. (Responent a preguntes posteriors va indicar que es construirien de 500 a 600 habitatges públics)

Joan Ràfols, en representació de la immobiliària del Banc Sabadell, grup promotor de l'àrea de la Guinardera - Camí dels Monjos, va mostrar la seva satisfacció i disponibilitat per arrencar aquest pla que ha trigat una mica en sortir. Les demandes eren complexes i semblava difícil aconseguir una solució, que al final s'ha assolit mantenint les intensitats fixades el Pla General Metropolità.

Després del fracàs de l'anomenat Augusta Parc creu que s'ha redactat un bon pla i que l'oferta immobiliària es variada i diferenciada. Les càrregues que el sector promotor haurà de suportar (degudes a les restriccions municipals) estaran compensades pels beneficis que podran obtenir.

Miquel Llugany, representant de la Immobiliària Colonial, promotor majoritari del sector Can Mates - Can Ravella, va explicar el procés d'estreta col·laboració amb l'Ajuntament a fi d'obtenir un pla que respecti les condicions generals marcades des del consistori i que caldrà plasmar en la urbanització i l'arquitectura. Destaquen per la seva importància:

- Un centre urbà (una centralitat) amb comerç / habitatge / cultura / en la zona Estació de Mirasol.
- La prolongació del parc central a l'altra banda de la carretera de Vallvidrera fins arribar a Mas Janer.
- Equipaments per la zona i pels barris propers. Un C.A.P. a prop de la carretera de Vallvidrera, centres docents i guarderies.
- Respecte a la idiosincràsia de la zona del Bell Indret.

Lluís Llerena, del Grup Natura del CMSC, encara que estava d'acord amb els plantejaments de ciutat compacte i sostenible defensats pels ponents que el van precedir, trobava una primera contradicció en el fet d'un creixement urbanístic al costat d'una estabilitat demogràfica a Catalunya. Es preguntava. Es necessari el creixement de Sant Cugat?.

Les seves propostes van girar en torn a la necessitat de respecte de les directrius, lleis i projectes —Pla Territorial, Anella Verda, Pla d'Espais d'Interès Natural— aprovades en diferents instàncies (Ple municipal, Diputació i Parlament de Catalunya) sobre l'ús sostenible de la biodiversitat a Catalunya i que els mateixos organismes incompleixen.

Va fer un repàs de la situació actual i va recordar els valors i funcions que aconsegueixen els espais lliures en la biodiversitat. Va continuar amb una visió dels espais lliures actuals al municipi — Parc de Collserola, Torre Negra, Can Mates, serra de Galliners, rieres i estanys i de les amenaces que pateixen per usos o pel procés urbanitzador.

Per últim va presentar les propostes d'actuació: procés d'Agenda 21, manteniment d'un cinturó agro-forestal, promoció de figures de protecció, promoció de la protecció de la Via Verda, desclassificació de sòls urbanitzables dins de Collserola, promoció d'alternatives viàries i un pla de rieres i estanys.

Va manifestar que l'Ajuntament no ha estat prou democràtic, ja que no ha demanat opinió al ciutadà ni ha donat opció a participar en el moment clau de l'elaboració dels objectius.

Per en **Jaume Busquets**, representant del Fòrum d'Estudis Territorials de SC, venim d'una tradició nefasta que contempla la natura com reserva de sòl per construir, ignorant els seus valors territorials. El creixement de Sant Cugat s'ha fet d'esquena al territori malmetent els seus elements estructurals, suprimint rieres i alterat usos que formaven els valors de la natura.

En el creixement urbà es donen algunes paradoxes:

- Mai com ara s'havia parlat de la natura, però tampoc mai s'havia estat tan depredador de la mateixa.
- En els mapes metropolitans s'ha invertit la matriu de conreus amb taques urbanes per la matriu urbana amb taques de conreu.
- Rieres i torrents estan molt malmesos, de vegades per la falta de cultura de la gent.
- Sobre el projecte de l'eix vertebrador va fer les següents consideracions:
- Cal estar alerta: una cosa són els projectes sobre el mapa i una altra la materialització dels mateixos.
- Que hi hagi més o menys natura al nostre entorn, influeix sobre el nostre nivell de vida i dels que han de venir.
- Pregunta si el projecte és una cosa tancada només amb possibilitat de petits canvis o es poden plantejar modificacions que afecten als plantejaments globals.
- El que passa a la ciutat ha de ser debatut per la ciutadania i confia en que l'Ajuntament rectifiqui i converteixi el monòleg en diàleg.

Juan Gómez, representant de les associacions veïnals, va començar la seva intervenció amb una queixa sobre creixement desmesurat de Sant Cugat, la manca de serveis i la prepotència de la Administració municipal que no consulta als seus ciutadans. Els dos mesos d'al·legacions no constitueixen una consulta ja que la complicada maquinària administrativa fa absolutament ineficaç aquest sistema.

Tampoc es creu les bondats del projecte de l'eix ni les hipotètiques avantatges defensades pels representants del sector immobiliari.

El debat posterior va ressaltar la necessitat de participació i consulta amb la ciutadania per arribar als plantejaments d'un inevitable creixement urbanístic.

Alguna de les intervencions va demanar de matisar els aspectes proteccionistes, altres van destacar els valors dels acords polítics assolits i l'increment de serveis que comportarà i demanà la redacció d'un Pla Estratègic i l'Agenda 21, altre demanà un creixement menys ràpid. Es va demanar de pensar el creixement en termes de qualitat de vida, que els equipaments es construeixin alhora que els habitatges. Es va demanar que s'aturi el procés d'expulsió dels joves degut als preus dels pisos. Sobre si era possible recuperar valors naturals sobre els anteriors creixements es va respondre que només és possible si s'actua: reforçant els espais semi-urbans, refent la xarxa fluvial, replantejant el model de verd urbà i millorant la imatge del nucli històric i el seu accés.

El debat està encetat!!
